

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/56/2023
Identifikačné číslo spisu:	5118214668
Dátum vydania rozhodnutia:	30.04.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:5118214668.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ A. M., narodeného W., bytom T., 2/ B. M., narodenej W., bytom T., 3/ N. M., narodeného W., bytom K., 4/ Z. D., narodenej W., bytom R., 5/ N. M., narodeného W., bytom T., 6/ Z. M., narodeného W., bytom D., 7/ A. M., narodeného W., bytom T., 8/ R. M., narodeného W., bytom T., všetci právne zastúpení advokátkou JUDr. Janou Ftorkovou, so sídlom Žilina, Vojtecha Spanyola 8343/1A, IČO: 420 63 451, proti žalovanému N. Z., narodenému W., bytom T., právne zastúpenému spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Ing. Martin Chlapík s. r. o., so sídlom Žilina, Sládkovičova 13, o určení, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 41C/83/2018, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 16. decembra 2022 sp. zn. 10Co/74/2022, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline zo 16. decembra 2022 sp. zn. 10Co/74/2022, ako aj rozsudok Okresného súdu Žilina z 23. septembra 2021 č. k. 41C/83/2018-503 v znení opravného uznesenia zo 4. marca 2022 č. k. 41C/83/2018-566 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súde Žilina na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred súdom prvej inštancie

- Okresný súd Žilina (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 23. septembra 2021 č. k. 41C/83/2018-503 v spojení s opravným uznesením zo 4. marca 2022 č. k. 41C/83/2018- 566
 - určil, že novovytvorený pozemok parc. č. CKN 307/231 - orná pôda o výmere 2397 m², nachádzajúci sa v kat. úz. D., novovytvorený geometrickým plánom, vyhotoveným GEOMER Žilina, s. r. o., č. 109/2018, autorizačne overeným dňa 9. júna 2018 Ing. Vladimírom Hrivíkom, úradne overeným Okresným úradom Žilina dňa 27. júla 2018 Ing. Janou Cisárikovou pod č. G1-1470/2018, z parcely č. EKN 84/2 orná pôda o výmere 5082 m² zapísanej na LV č. XXX pre kat. úz. D., ktorý tvorí neoddeliteľnú súčasť tohto rozhodnutia (ďalej iba „pozemok“), patrí v podiele 1/2 do dedičstva po Z. M., rod. Z., narodenej W., zomrelej W. a v podiele 1/2 do dedičstva po neb. N. M., narodenom W., zomrelom W. (výrok I.),
 - žalobcom 1/ až 8/ priznal nárok spoločne a nerozdielne voči žalovanému na náhradu trov konania v

rozsahu 100 % trov konania (výrok II.),

- svedkyni E. E., narodenej W., trvale bytom E. priznal voči žalovanému nárok na náhradu svedočného v rozsahu 100 % (výrok III.) a

- svedkovi A. N., narodenému W., trvale bytom N. priznal voči žalovanému nárok na náhradu svedočného v rozsahu 100 % (výrok IV.).

2. Súd prvej inštancie poukázal na konanie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co/34/2018 z 24. 04. 2018 a mal preukázané a medzi stranami nesporné, že predmetom uvedeného konania a konania v danej veci je rovnaký, totožný pozemok; v oboch konaniach sa jedná o reálne vydelenú časť Pkn. parcely č. 84 zapísanej vo vložke č. 129 o výmere 2397 m², keď v konaní 11Co sa jednalo o tú istú parcelu označenú ako parc. č. CKN 307/125 o výmere 2397 m² vytvorenú (na základe geometrického plánu č. 01/08, autorizačne overeným dňa 07. 11. 2008 Ing. Jánom Lapinom, úradne overeným dňa 21. 01. 2009 pod č. 2 536/8) z pozemku EKN č. 84/2 kat. úz. D. zapísaného v LV č. XXX ako orná pôda o výmere 5082 m².

3. Súd prvej inštancie poukázal na záver krajského súdu v konaní 11Co, podľa ktorého „z rozsiahleho dokazovania vyplýva, že medzi pozemno-knižnými spoluvlastníkmi pôvodnej Pkn. parcely č. 84 zapísanej vo vložke č. 129 prebehla v dávnej minulosti reálna delba akceptovaná všetkými pozemno-knižnými spoluvlastníkmi, od ktorej delby jednotliví pozemno-knižní spoluvlastníci a ich právni nástupcovia užívali nehnuteľnosti reálne vydelené, avšak bez toho, aby došlo k zápisu reálnej delby, či už do pôvodnej pozemkovej knihy, alebo následne do katastra. Uskutočnená reálna delba bez toho, aby bola zachytená či už konštitutívnym alebo deklaratórnym zápisom v evidencii nehnuteľností, bola minimálne od 50-tych rokov minulého storočia rešpektovaná všetkými pozemno-knižnými spoluvlastníkmi, ako aj ich právnymi nástupcami, a to až do roku 2009. ... Žalobca predložil celý rad listinných dôkazov (zmluvy, notárske zápisnice), ako aj z vykonaných svedeckých výpovedí vyplýva, že k reálnej delbe došlo, pričom účastníci delby, resp. ich právni nástupcovia zhodne vyjadrili okolnosti tejto delby, z ktorej je možné vyvodiť, komu z pozemno-knižných spoluvlastníkov, prípadne ich nástupcov, ktorý pozemok reálne v prírode vydelený pripadol. V tomto sa možno stotožniť s obhajobou žalobcu, že k reálnej delbe došlo ešte pred rokom 1951, pretože právne úkony, ktoré boli uskutočňované v rokoch 1953, 1954 sa už práve od reálnej delby odvíjali a na ňu nadväzovali. ... Hoci reálna delba nebola zachytená konštitutívnym alebo deklaratórnym zápisom v evidencii nehnuteľností, čoho dôsledkom boli pozemno-knižní spoluvlastníci naďalej formálne vedení ako podieloví spoluvlastníci nehnuteľností, možno konštatovať, že došlo k zrušeniu podielového spoluvlastníctva spoločnej nehnuteľnosti a A. M. sa stal vlastníkom reálne vydeleného pozemku, ktorý zodpovedá pozemku, ku ktorému si žalobca uplatňuje vlastnícke právo. A. M. za svojho života nehnuteľnosti, ktoré vlastnil a medzi tým aj pozemno-knižnú parcelu č. 84, previedol na svojho syna N. M. a jeho manželku Z. M., a to na základe zmluvy spísanej formou notárskej zápisnice pod č. N 503/69, Nz 699/69 registrovanej Štátnym notárstvom pod Q.. Keďže v tomto čase už A. M. vlastnil reálne vydelenú, hoc evidenčne nezachytenú časť nehnuteľnosti pozemno-knižnej parcely č. 84 zapísanej vo vložke č. 129, uvedenou notárskou zápisnicou prešlo na N. M. a manželku Z. vlastníctvo k takto vydelenej nehnuteľnosti.

4. Súd prvej inštancie s poukazom na uznesenie NS SR z 31. 01. 2012 sp. zn. 1Cdo/44/2012 a vychádzajúc z neho mal za to, že z právoplatného výsledku konania Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co/34/2018 (ďalej aj „konanie 11Co“) vyplývajú prejudiciálne dôsledky pre konanie v prejednávanom spore, keď otázka danosti vlastníckeho práva právnych predchodcov žalobcu v uvedenom spore bola nevyhnutnou prejudiciálnou otázkou vo vzťahu k dôvodnosti žaloby. Predmetná otázka danosti ich vlastníckeho práva k spornému pozemku bola podstatnou súčasťou právneho posúdenia. Predmetný spor a jeho výsledok má vplyv na danú vec, pretože v rozdielnych súdnych konaniach, ktoré majú svoj základ v existencii vlastníckeho práva strany sporu k nehnuteľnosti nemožno v súlade s právom dospieť k rozdielnym záverom ohľadne danosti tohto práva, pretože by to bolo v rozpore s princípom právnej istoty. Nie je pritom rozhodujúce, že otázka vlastníckeho práva právnych predchodcov žalobcov bola pôvodne posudzovaná len ako prejudiciálna otázka existencie vlastníckeho práva právnych predchodcov žalobcu, pretože toto posúdenie v sebe zahŕňalo nevyhnutne posúdenie existencie hmotnoprávneho vzťahu strán sporu. Prejudiciálne dôsledky vyplývajúce z uvedeného konania 11Co sú vo vzťahu k

prejednávaneému sporu v podobe existencie vlastníckeho práva právnych predchodcov žalobcov k spornému pozemku.

5. V predchádzajúcom konaní 11Co už bola vyriešená otázka vlastníckeho práva právnych predchodcov žalobcov N. M. a Z. M. k spornému pozemku parc. č. CKN 307/231 o výmere 2397 m² ako otázka hmotnoprávneho vzťahu. Krajský súd celkom jednoznačne dospel k záveru v otázke o určení vlastníckeho práva tak, že A. M. (otec N. M.) vlastnil reálne vydelené, hoc evidenčne nezachytenú časť nehnuteľnosti pozemnoknižnej parcely č. 84 zapísanej vo vložke č. 129 (t. j. parc. č. CKN 307/231 o výmere 2397 m²) a notárskou zápisnicou pod č. N 503/69, Nz 699/69 registrovanou Štátnym notárstvom pod Q. prešlo na N. M. a manželku Z. vlastníctvo k takto vydelenej nehnuteľnosti, t. j. vlastníkom predmetného pozemku boli N. M. a Z. M.. Predmetom daného sporu je určenie, že totožný pozemok parc. č. 307/231 o výmere 2397 m² patrí do dedičstva právnych predchodcov žalobcov N. M. a Z. M. v podiele každého 1/2.

6. Súd prvej inštancie ďalej konštatoval, že pokiaľ išlo o nadobudnutie vlastníckeho práva k predmetnému pozemku vydržaním, žalovaný vzhľadom na ústnu, neformálnu darovaciu zmluvu nemohol byť pri všetkej náležitej opatrnosti dobromyseľný, nakoľko v čase, kedy mal nadobudnúť predmetný pozemok darovacou zmluvou od svojej matky, platila už právna úprava, podľa ktorej pre nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti sa vyžadovala písomná forma právneho úkonu ako aj registrácia štátnym notárstvom. Z vykonaného dokazovania, najmä svedeckých výpovedí, vyplynulo, že žalovaný musel vedieť, že jeho matka nebola vlastníčkou predmetného pozemku, tento nemala v držbe, ani ho neužívala, a tak mu tento ani nemohla, naviac neformálne, darovať.

7. Žalovaný podľa prvoinštančného súdu rovnako nemohol vlastnícke právo platne nadobudnúť titulom kúpnych zmlúv č. N., nakoľko z vykonaného dokazovania bolo zrejmé, že predávajúcimi síce boli osoby zapísané do katastra nehnuteľností, avšak v čase prevodu nemohli byť skutočnými vlastníkmi predmetného pozemku (v prislúchajúcich podieloch), keď vlastníkmi predmetného pozemku boli právní predchodcovia žalobcov N. M. s manželkou Z..

8. Vlastnícke právo právnych predchodcov žalobcov je nepremlčateľné, hoci v katastri boli evidované iné osoby. Žalovaný tak nemohol platne nadobudnúť vlastnícke právo k predmetným pozemkom od nevlastníkov.

9. Prvoinštančný súd k rovnakému záveru dospel aj v prípade nadobudnutia vlastníckeho práva žalovaného k pozemku titulom darovacích zmlúv, nakoľko darkyne, tak Z. A., ako aj D. Z., neboli v čase darovania skutočnými vlastníčkami predmetného pozemku, a teda tento nemohli ďalej pri zásade „nikto nemôže previesť viac práv ako má“ žalovanému darovať. Jednalo sa o absolútne neplatný právny úkon, na základe ktorého nemožno nadobudnúť vlastnícke právo.

10. Rovnaký právny záver v prípade vlastníckeho práva žalovaného súd prvej inštancie prijal aj pri nadobudnutí vlastníckeho práva žalovaného z titulu osvedčenia o dedičstve. V danej súvislosti bolo preukázané, že otec žalovaného nebol v čase smrti vlastníkom predmetného pozemku, preto nebolo možné, aby vlastnícke právo k predmetnému pozemku žalovaný ako dedič nadobudol po svojom otcovi. Záverom rozhodnutia súd prvej inštancie zdôraznil, že v danej veci nebola jednoznačne a bez pochyb preukázaná dobromyseľnosť žalovaného, pričom o žalobcoch, či právnych predchodcoch žalobcov nebolo možné uvažovať ako o nedbanlivých vlastníkoch, keď predmetný pozemok dlhodobo, minimálne od reálnej del'by, až do roku 2009 nerušene užívali a obrábali, o tento sa starali a udržiavali ho.

II.

Konanie o odvolaní žalovaného

11. Žalovaný podal proti rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom zo 16. decembra 2022 č. k. 10Co/74/2022-578 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (I. výrok) a žalobcom 1/ až 8/ priznal nárok na náhradu trov

odvolacieho konania voči žalovanému (II. výrok).

12. Odvolací súd v súvislosti s námietkou odvolateľa o porušení princípu právnej istoty prvoinštančným súdom zdôraznil, že hoci predmetom konania Krajského súdu v Žiline vedeného pod sp. zn. 11Co/34/2018, na závery ktorého poukázal, bol totožný pozemok, v danom prípade s a nejednalo o existenciu prekážky veci rozsúdenej, ale o „viazanosť“ už vyslovenými závermi súdu v inom konaní. Išlo teda o kvalitatívne „inú viazanosť“, než účelovo podsunul odvolateľ. Preto pokiaľ žalovaný namietol nedostatočné odôvodnenie rozsudku Krajského súdu v Žiline z 24. apríla 2018 sp. zn. 11Co/34/2018, v predmetnom odvolacom konaní bolo neprípustné posudzovať právne názory všeobecného súdu, vyslovené v rámci právoplatného rozhodnutia vydaného v inom konaní. Súd prvej inštancie navyše nezaložil svoje rozhodnutie „len“ na viazanosti závermi vyslovenými v rámci iného konania (Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co/34/2018), ale ako samostatný dôvod vyhovenia žalobe uviedol aj skutočnosť, že v rámci dokazovania žalovaný nepreukázal dobromyseľnosť pri vydržaní spornej nehnuteľnosti.

13. Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie náležite odôvodnil, prečo bolo vlastníctvo matky žalovaného k dotknutým nehnuteľnostiam prinajmenšom sporné a obdobne presvedčivo vysvetlil, z akých dôvodov žalovaný s ohľadom na jednotlivé ním prezentované právne tituly nadobudnutia nemohol dotknutú nehnuteľnosť dobromyseľne nadobudnúť.

14. Rovnako sa odvolací súd nestotožnil ani s tvrdením žalovaného o nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobcov na požadovanom určení z dôvodu existencie právoplatného rozhodnutia o vlastníckom práve k predmetným pozemkom (rozhodnutie o schválení ZRPS, t. j. Zjednodušeného registra pôvodného stavu pozemkov) z 27. 02. 1997. V tejto súvislosti odvolací súd s poukazom na závery najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 4MCdo/12/2014 zdôraznil, že záujem na požadovanom určení je daný vždy, ak je ako vlastníč nehnuteľnosti zapísaný v katastri nehnuteľností iný subjekt, než žalobca.

15. Odvolací súd ďalej dôvodil, že rozhodnutie o schválení ROEP-u je síce podkladom pre zápis vlastníctva do katastra nehnuteľností, ale jedná sa o deklaratórne rozhodnutie, ktoré len deklaruje vlastníctvo nadobudnuté na základe iného titulu. Preto v zásade nezakladá účinky „viazanosti súdu inými rozhodnutiami“ (§ 193 a § 194 CSP), a to jednak z dôvodu (iba) deklaratívneho charakteru verejnej listiny, ktorou je rozhodnutie o schválení ROEP/ZRPS, a jednak z dôvodu priamo zákonom predpokladanej možnosti práva na začatie konania podľa osobitného predpisu (§ 137 CSP). Taktiež od 01. 10. 2018 sa zaviedla možnosť opraviť údaje katastra nehnuteľností formou rozhodnutia o oprave chyby v katastrálnom operáte (§ 59 ods. 2 písm. e) KZ) zapísané na základe ROEP, ak ich nemožno opraviť v 5-ročnej lehote podľa § 7 ods. 6 zák. č. 180/1995 Z. z.

16. Z uvedených dôvodov odvolací súd odvolacie námietky vymedzené žalovaným nepovažoval za spôsobilé kvalifikovane spochybniť závery súdu prvej inštancie.

III.

Dovolanie žalovaného

17. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný (ďalej aj ako „dovolateľ“). Prípustnosť dovolania odôvodnil § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) a písm. c) CSP.

18. Za nesprávny procesný postup, ktorý mal dovolateľovi znemožniť uskutočniť jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP, označil postup odvolacieho súdu, ktorý neodstránil v odvolaní namietané pochybenia súdu prvej inštancie a svojím rozsudkom spôsobil ďalšie porušenia práv dovolateľa. Rozhodnutiam súdov oboch inštancií vytkol nedostatočné odôvodnenie, arbitrárnosť a vnútornú rozpornosť. Z uvedených dôvodov dovolateľ namietol nemožnosť brániť sa proti argumentácii súdov, ktorá k relevantným tvrdeniam žalovaného buď chýba alebo nesie v sebe znaky arbitrárnosti a v niektorých prípadoch aj znaky vnútorného rozporu.

19. Dovolateľ namietol, že jeho podstatná argumentácia spočívala v tom, že súd prvej inštancie už pri predbežnom právnom posúdení veci riešil podstatnú a zásadnú otázku, či N. M. a Z. M. (právni predchodcovia žalobcov) boli vlastníkami sporných nehnuteľností v čase ich smrti, a teda či tieto patrili do dedičstva po nich, keď dospel k záveru, a to s poukazom na rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co/34/2018 z 24. 04. 2018 (rozhodnutie v inej právnej veci odlišnej od tejto) s tým, že v ňom bola jednoznačne vyriešená otázka vlastníckeho práva právnych predchodcov žalobcov k spornému pozemku parc. č. CKN 307/231 o výmere 2397 m² ako otázka hmotnoprávneho vzťahu.

20. Dovolateľ namietal, že skutočnosť, že k reálnej del'be pozemkov došlo ešte pred rokom 1951, nebola zachytená v žiadnych dokumentoch, preto bol takýto právny záver prekvapivý a nedostatočne odôvodnený, keď krajský súd v rozsudku sp. zn. 11Co/34/2018 uviedol len to, že uvedená skutočnosť má vyplývať zo žalobcom predložených listinných dôkazov ako aj vykonaných svedeckých výpovedí, pričom žiadne konkrétne dôkazy, z ktorých by táto skutočnosť mala vyplývať odvolací súd v tomto inom konaní v odôvodnení svojho rozhodnutia neuviedol, teda ide o zrejme nedostatočné a arbitrárne rozhodnutie. Pokiaľ tu odvolací súd napriek predchádzajúcemu zrušeniu rozsudku súdu prvej inštancie a vrátení mu veci na ďalšie konanie (na účely doplnenia dokazovania ohľadom zistenia, kedy malo dôjsť k reálnej del'be) v následnom odvolacom konaní dospel k záveru, že k reálnej del'be došlo pred rokom 1951, išlo o prekvapivý, arbitrárny záver bez náležitého zdôvodnenia - poukazu na konkrétne dôvody za arbitrárne.

21. Odvolací súd sa v terajšom spore argumentácii žalovaného v uvedenom smere venoval v ods. 23. a 24. svojho rozhodnutia, ktorou však podľa dovolateľa nedal dostatočné odpovede na otázky a námietky dané žalovaným v podanom odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie, absentujú v ňom odpovede na podstatné otázky pre správne vecné právne posúdenie predmetnej veci, čím porušil § 387 ods. 3 CSP.

22. Tomu, že k reálnej del'be pred rokom 1951 nedošlo, podľa dovolateľa nasvedčuje aj Zámenná a darovacia zmluva U. medzi rodinou Z. a S. ohľadom podielov B22e a B22g, resp. Kúpna zmluva registrovaná pod č. Q., v ktorej je uvedené, že A. M. daroval rodičom žalobcov nehnuteľnosti zapísané v Pkn. č. 129, parc. č. 84 pod B24/2, resp. na mene Z. M.. Pritom aj z notárskej zápisnice č. N 60/93, Nz 174/93, ktorou bolo osvedčené vlastnícke právo v prospech S. a X. Z. vyplýva, že právny predchodca S. Z. si vysporiadal Pkn. č. 84 s ostatnými spoluvlastníkmi zámennými zmluvami, ktoré však neboli uzatvorené v predpísanej písomnej forme, a teda k zámennej zmluve nemohlo dôjsť pred rokom 1951.

23. S poukazom na citáciu odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu v jeho bode 23. dovolateľ namietol, že krajský súd sa v rámci „právnej istoty“ považoval za viazaného právnym názorom vysloveným v rozsudku sp. zn. 11Co/34/2018, aj keď len v odôvodnení a nie vo výroku rozhodnutia, na druhej strane však k námietke žalovaného o arbitrárnosti a úplne nedostatočného odôvodnenia takého právneho záveru uviedol iba, že tento právny záver nemožno preskúmať. V tejto súvislosti žalovaný zdôraznil, že v tomto inom konaní bola žaloba zamietnutá a on ako žalovaný v tomto inom konaní nemal absolútne žiaden dôvod domáhať sa nejakej nápravy a prieskumu uvedeného rozhodnutia, keďže by sa jednalo o prieskum výlučne odôvodnenia takého rozhodnutia, pretože výrok vo veci samej o zamietnutí bol v jeho prospech.

24. Dovolateľ ďalej namietol, že odvolací súd (v terajšom konaní) v bode 24. odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia uviedol, že „súd prvej inštancie nezaložil svoje rozhodnutie „len“ na viazanosti závermi vyslovenými v rámci (iného) konania vedeného pred Krajským súdom v Žiline pod sp. zn. 11Co/34/2018, ale ako samostatný dôvod vyhovenia žalobe uviedol aj skutočnosť, že z vykonaného dokazovania, najmä svedeckých výpovedí vyplynula absencia predpokladov/podmienok dobromyseľnosti na strane žalovaného. Inými slovami, žalovaný nepreukázal dobromyseľnosť pri vydržaní spornej nehnuteľnosti. Okresný súd náležite odôvodnil, že podľa svedeckých výpovedí žalovanému muselo byť zrejmé, že vlastníctvo jeho matky k dotknutým nehnuteľnostiam je prinajmenšom sporné. Obdobne presvedčivo vysvetlil, z akých dôvodov žalovaný s ohľadom na jednotlivé, žalovaným prezentované právne tituly nadobudnutia, nemohol dotknutú nehnuteľnosť dobromyseľne nadobudnúť. Uvedený záver skutočne korešponduje obsahu spisového materiálu a už

sám osebe vedie k procesnému neúspechu žalovaného. Dobrá viera držiteľa, ktorá je podložená jeho vôľou nakladať s vecou ako so svojou, sa totiž navonok prejavuje jeho konkrétnym správaním, pričom zo svedeckých výpovedí v konkrétnostiach súdnej veci vyplýva, že žalovaný pri bežnej (normálnej) opatrnosti, ktorú bolo možné vzhľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať, musel mať/nadobudnúť dôvodnú pochybnosť o tom, že v skutočnosti subjektu, ktorý je ako nositeľ určitého práva zapísaný v katastri (evidencii) nehnuteľností, takéto právo nesvedčí. Nadväzne nie je aplikovateľné výnimočné prelomenie ochrany skutočného vlastníka preferovaním dobrej viery nadobúdateľa, keďže nie je nad akúkoľvek pochybnosť zrejmé, že nadobúdateľ bol dobromyseľný, že vec riadne podľa práva nadobudol.“

25. Takéto odôvodnenie napadnutého rozhodnutia KS nedáva absolútne dostatočné odpovede na otázky a námietky dané žalovaným v podanom odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie, pretože vo svojich odvolacích argumentoch a položených otázkach, ktoré mal odvolací súd vyriešiť, žalovaný v podstatnom uviedol, že

- zo správy z OÚ T. odbor katastra a priložených dokumentov vyplýva, že v r. 1997 - 2000 prebehli pozemkové úpravy a ZRPS - zjednodušený register pôvodného stavu pozemkov v celom v kat. úz. D., vrátane pozemku, ktorý je predmetom tohto konania.

- Konanie o ROEP (ZRPS) podľa zákona o pozemkových úpravách prebiehalo tak, že bol daný register pôvodného stavu a potom sa mohli vlastníci domáhať svojho vlastníckeho práva k jednotlivým pozemkom a na základe schváleného projektu o pozemkových úpravách (ZRPS), potom kataster zapisoval vlastníkov do katastra nehnuteľností na jednotlivé listy vlastníctva, ktorých vlastníctvo nebolo sporné. Pokiaľ došlo k nejakým sporom o vlastníctvo, tak pri pozemkových úpravách boli títo vlastníci odkázaní na súd na určovanie žaloby, ohľadom vlastníckeho práva k takýmto sporným pozemkom.

V predmetnej právnej veci je tak právoplatným rozhodnutím o vlastníckom práve k predmetným pozemkom rozhodnutie o schválení ZRPS, teda zjednodušeného registra pôvodného stavu v kat. úz. D. z 27. 02. 1997, ktorým bola do LV č. XXX pod č. zmeny 597 zapísaná parcela č. 84/2 v pôvodnej výmere 5082 m², ktorá je predmetom tohto sporu, teda k zápisu predmetnej parcely a vlastníckeho práva k tejto parcele na LV č. XXX došlo na základe rozhodnutia štátneho orgánu, okresného úradu z 27. 02. 1997, ktoré je súčasťou spisu, kde v tomto rozhodnutí o schválení zjednodušeného registra pôvodného stavu je uvedené, že v rámci tohto správneho konania bolo podaných 15 žiadostí o domnelé vlastníctvo, tri boli riešené, ostatné boli odkázané na iné riešenie. V tejto súvislosti poukazuje na § 14 ods. 2 zákona č. 330/1991 Z. z. o pozemkových úpravách, ktorý platil v tom čase, podľa ktorého sa právoplatnosťou rozhodnutia - schváleného projektu zjednodušeného registra pôvodného stavu nadobúda vlastníctvo k týmto nehnuteľnostiam. Z tohto je nepochybné, že o vlastníctve k predmetnému pozemku bolo rozhodnuté štátnym orgánom a osoby tam uvedené a zapísané (žalovaný a osoby - právni predchodcovia, od ktorých nadobudol neskôr spoluvlastnícke podiely), na základe tohto rozhodnutia na LV č. XXX nadobudli vlastnícke právo k predmetnému pozemku na základe rozhodnutia štátneho orgánu, ktorý mali možnosť domnelí vlastníci (žalobcovia, prípadne ich právni predchodcovia) namietať a domáhať sa v príslušnom právnom konaní svojho vlastníctva, čo žalobcovia, resp. ich právni predchodcovia tak neučinili.

Žalovaný nadobudol svoje vlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti dobromyseľne na základe osvedčenia o dedičstve po svojom otcovi, darovacích zmluvách od svojej matky a kúpnych zmluvách od ostatných podielových spoluvlastníkov, ktorých vlastníctvo k nehnuteľnosti zapísané v katastri nehnuteľností nebolo žiadnym spôsobom spochybnené ani obmedzené a títo boli oprávnení so svojím vlastníctvom k nehnuteľnosti nakladať bez akýchkoľvek obmedzení.

Z uvedených skutočností je možné vyvodiť záver, že žalobcovia, resp. ich právni predchodcovia, ak by aj mali byť vlastníckmi predmetnej nehnuteľnosti, boli nedbanlivými vlastníckmi, ktorí sa nestarali a nezaujímalí o právny stav nehnuteľnosti vedený vo verejnom registri - katastri nehnuteľností, pričom podľa platných právnych predpisov sa vlastníctvo k nehnuteľnostiam nadobúda práve zápisom do katastra nehnuteľností. Naopak bol to práve žalovaný, ktorý sa pri nadobúdaní svojho vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam spoliehal na platný právny stav evidovaný vo verejnom registri - katastri nehnuteľností a bol dobromyseľný v tom, že svoje vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam nadobúda od pravých vlastníkov riadne zapísaných v katastri nehnuteľností dokonca po tom, ako v príslušnom kat. úz. D. prebehlo ROEP, teda nemal žiadnu pochybnosť, že nadobúda nehnuteľnosť -

pozemok od skutočných podielových spoluvlastníkov a rovnako túto pochybnosť nemal, keď nadobudol podiely k pozemku na základe riadne prebehnutého dedičského konania po svojom zomrelom otcovi, ako aj darom od svojej matky.

Keďže nejasnosti rozsudku OS v tomto smere vytkol žalovaný v odvolaní, očakával, že k nim zaujme jasné stanovisko odvolací súd, ten sa však k tejto argumentácii žalovaného dostatočným spôsobom nevyjadril a v odôvodnení jeho rozsudku absentujú odpovede na uvedené podstatné otázky pre správne vecné právne posúdenie predmetnej veci, čím došlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces. Ak by sa vyššie uvedené tvrdenia žalovaného ukázali ako opodstatnené (vecne správne), nemohlo by dôjsť k vyhoveniu žalobnému návrhu, preto sú argumenty žalovaného ohľadom jeho dobromyseľnosti podstatné a OS aj KS sa im mali v odôvodnení svojich rozsudkov náležitým spôsobom venovať; postupom odvolacieho súdu preto podľa dovolateľa došlo k porušeniu ustanovenia § 387 ods. 3 CSP.

26. Za právnu otázku, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 písm. a) CSP označil dovolateľ otázku viazanosti súdu právnym záverom súdu vyššej inštancie, uvedeným len v odôvodnení jeho rozhodnutia vydaného v inom konaní, teda nie právoplatným výrokom súdneho rozhodnutia.

27. Dovolať nesúhlasil s riešením uvedenej otázky odvolacím súdom, ktorý v ods. 23. uviedol, že sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, odkazujúceho na závery vyplývajúce z odôvodnenia rozhodnutia vo veci Krajského súdu v Žiline vedeného pod sp. zn. 11Co/34/2018, že N. M. a Z. M. boli vlastníkmí sporných nehnuteľností v čase ich smrti, čím bola jednoznačne vyriešená otázka vlastníckeho práva právnych predchodcov žalobcov k spornému pozemku parc. č. CKN 307/231 o výmere 2397 m² ako otázka hmotnoprávneho vzťahu, a tiež odkazujúceho na názor najvyššieho súdu vyslovený v rozhodnutí z 31. januára 2012 sp. zn. 1Cdo/44/2012.

28. S takýmto právnym názorom v otázke viazanosti právnym záverom súdu vyššej inštancie, uvedeným len v odôvodnení rozhodnutia a ešte aj v inom konaní, teda nie právoplatným výrokom súdneho rozhodnutia sa dovolateľ nestotožnil a tento považoval za nesprávny, pretože ak by tomu tak bolo, bola by tu prekážka právoplatne rozhodnutej veci, ktorá by tvorila prekážku tomuto konaniu, toto však nemohlo byť splnené, pretože aj citované rozhodnutie NS SR, na ktoré sa odvolal súd prvej inštancie uvádza, že súd je viazaný skorším rozhodnutím, teda výrokom súdneho rozhodnutia a nie vysloveným právnym názorom v rámci odôvodnenia a ak by sa malo jednať o prekážku rozhodnutej veci, museli by byť účastníkmi pôvodného konania rovnakí účastníci ako v tomto súdnom konaní, čo tiež nebolo splnené. V danej súvislosti dovolateľ poukázal na rozpor záverov súdov oboch inštancií so záverom obsiahnutým v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR z 25. marca 2015 sp. zn. 4Cdo/84/2014: „Pokiaľ ide o iný (nie ten istý) nárok (predmet konania), zásadne platí, že ak v skončenom konaní účastníkov došlo právoplatným súdnym rozsudkom k vyriešeniu hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého sa aj tento (nový) nárok (neidentický s predmetom skončeného konania) odvodzuje, súd je v tomto ďalšom (novom) občianskom súdnom konaní pri zodpovedaní predbežnej otázky (ktorá právoplatným súdnym výrokom sa už vyriešila ako vec sama) týmto vyriešením viazaný (ustanovenie § 159 ods. 2 OSP predstavuje totiž vo vzťahu k ustanoveniu § 135 ods. 2 druhá veta OSP osobitnú procesnú úpravu). Súd preto nesmie vychádzať z iného záveru ohľadom existencie, resp. neexistencie vzťahu medzi tými istými účastníkmi, než ako o tomto ich právnom vzťahu už bolo právoplatne rozhodnuté.“

29. Za právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorá je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu rozhodovaná rozdielne v zmysle § 421 písm. c) CSP označil dovolateľ otázku dobromyseľnosti.

30. Namietol, že právny záver obsiahnutý v rozhodnutí najvyššieho súdu z 27. apríla 2021 sp. zn. 1VObdo/2/2020, na ktoré poukázali sudy, sa týkal obchodnoprávnej konkurznej veci, pričom nebolo zrejmé, z akých dôvodov sa najvyšší súd v danej veci odchyľil od právnych názorov ústavného súdu na túto vec. Podľa dovolateľa súčasná právna prax a rozhodnutia najvyšších súdnych autorít preferujú princíp právnej istoty dobromyseľného nadobúdateľa, ktorý koná v dobrej viere vo verejný register

(kataster nehnuteľností) s tým, že nadobúda vlastníctvo od vlastníka riadne zapísaného v takomto verejnom registri - evidencii, čo podľa dovolateľa vyplýva zo širokej judikatúry, o. i., aj z nálezu Ústavného súdu SR z 3. mája 2017 sp. zn. I. ÚS 151/2016.

31. Vzhľadom na uvedené skutočnosti žalovaný navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

32. Z vyjadrenia žalobcov k dovolaniu vyplynulo, že rozhodnutie odvolacieho súdu považujú za správne a dovolacie dôvody za neprípustné a nedôvodné, preto navrhli dovolanie odmietnuť, príp. zamietnuť.

IV.

Konanie o dovolaní

33. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie je prípustné a v ďalšom sa zaoberal posúdením dôvodnosti dovolania.

34. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu a to z akýchkoľvek hľadísk (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017). Dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

35. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (pozri sp. zn. 3Cdo/42/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 8Cdo/99/2017).

36. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (pozri sp. zn. 1Cdo/26/2017, 2Cdo/154/2017, 3Cdo/42/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/163/2017, 8Cdo/73/2017).

37. Vyššie naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

38. Pojemným znakom vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f) CSP je, že k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom súdu, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný

postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu porovnaj R 129/1999 a sp. zn. 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017 a 8Cdo/85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

39. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

40. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, avšak musí dať odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam (II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04).

41. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov.

42. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymykajú zákonnému, ale aj ústavnému procesno-právnomu rámcu, ktorý zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných ústavou.

Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

43. Žalovaný uplatnil dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, keď prípustnosť dovolania z dôvodu porušenia práva na spravodlivý proces, ktorým im malo byť znemožnené uskutočňovanie jemu patriacich procesných práv odvodil od tvrdenia, že odvolací súd sa dostatočne nevysporiadal s podstatnou argumentáciou žalovaného

- vo vzťahu k prejudicialite, keď rozsudok v inej veci, z ktorého oba nižšie sudy vychádzali, je nedostatočne odôvodnený a teda nepreskúmateľný v podstatnej otázke, či k reálnej deľbe došlo pred 01. 01. 1951

- vo vzťahu k otázke nadobudnutia vlastníctva na základe Rozhodnutia okresného úradu z 27. 02. 1997 o schválení ZRPS, teda Zjednodušeného registra pôvodného stavu

- vo vzťahu k otázke dobromyseľnosti žalovaného, že sporný pozemok je jeho vlastníctvom.

K námietke zmätočnosti rozsudku odvolacieho súdu z dôvodu uplatnenia zásady prejudiciality v otázke, kedy došlo k reálnej del'be pozemku a z toho vyplývajúceho nedostatočného odôvodnenia a nepreskúmateľnosti tohto rozsudku.

44. Podstatná argumentácia súdov nižšej inštancie vychádza z právoplatného rozsudku Krajského súdu v Žiline z 24. 04. 2018 sp. zn. 11Co/34/2018. Uvedeným rozsudkom rozhodol krajský súd v spore o určenie vlastníckeho práva k totožnému pozemku z titulu vydržania, kde žalobcom bol terajší žalobca 1/ a na žalovanej strane vystupoval terajší žalovaný. V uvedenom spore okresný súd uvedenú žalobu zamietol, keď nemal preukázanú dobromyseľnosť žalobcu. Ako základnú prítom riešil otázku, či medzi podielovými spoluvlastníkmi došlo k reálnej del'be pôvodnej Pkn. parcely podľa uhorského obyčajového práva, teda pred 01. 01. 1951, resp. za účinnosti zákona č. 141/1950 Sb. Stredný občiansky zákonník a (súd prvej inštancie tu) dospel k záveru, že reálna del'ba neprebehla a neprebehlo ani vydržanie ... žalobca nesplnil požadované predpoklady vydržania v časovom období rokov 1990 až 2000 (na základe darovacej zmluvy z roku 1990 medzi otcom žalobcu a žalobcom). Krajský súd v predmetnom rozsudku sp. zn. 11Co/34/2018 sa (bod 11. odôvodnenia) nestotožnil s argumentáciou súdu prvej inštancie o nepreukázaní reálnej del'by predmetnej nehnuteľnosti medzi pôvodnými spoluvlastníkmi. V bode 12., resp. 15. odôvodnenia predmetného rozsudku dôvodil: „z rozsiahleho dokazovania vyplýva, že medzi pozemnoknižnými spoluvlastníkmi pôvodnej pkn. parcely č. 84 zapísanej vo vložke č. 129 prebehla v dávnej minulosti reálna del'ba akceptovaná všetkými pozemnoknižnými spoluvlastníkmi, od ktorej del'by jednotliví pozemnoknižní spoluvlastníci a ich právni nástupcovia užívali nehnuteľnosti reálne vydelené, avšak bez toho, aby došlo k zápisu reálnej del'by, či už do pôvodnej pozemkovej knihy, alebo následne do katastra. Uskutočnená reálna del'ba bez toho, aby bola zachytená či už konštitutívnym alebo deklaratórnym zápisom v evidencii nehnuteľností, bola minimálne od 50-tych rokov minulého storočia rešpektovaná všetkými pozemnoknižnými spoluvlastníkmi, ako aj ich právnymi nástupcami, a to až do roku 2009. Nielen žalobca, ale aj právni predchodcovia žalovaných 1/ a 2/ odvodzujú vlastníctvo súvisiacich nehnuteľností práve od reálnej del'by, na ktorú žalobca poukazuje. Žalobca predložil celý rad listinných dôkazov (zmluvy, notárske zápisnice), ako aj z vykonaných svedeckých výpovedí vyplýva, že k reálnej del'be došlo, pričom účastníci del'by, resp. ich právni nástupcovia zhodne vyjadrili okolnosti tejto del'by, z ktorej je možné vyvodiť, komu z pozemnoknižných spoluvlastníkov, prípadne ich nástupcov, ktorý pozemok reálne v prírode vydelenej pripadol. V tomto sa možno stotožniť s obhajobou žalobcu, že k reálnej del'be došlo ešte pred rokom 1951, pretože právne úkony, ktoré boli uskutočňované v rokoch 1953, 1954 sa už práve od reálnej del'by odvíjali a na ňu nadväzovali. Žalobca odvíja svoje právne nástupníctvo od svojich právnych predchodcov. Pôvodným, v pozemkovej knihe zapísaným spoluvlastníkom, bol A. M.. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že v rámci reálnej del'by uskutočnenej medzi spoluvlastníkmi, hoci táto reálna del'ba nebola zapísaná do pozemkovej knihy, sa stal práve A. M. vlastníkom vydelenej nehnuteľnosti, ktorá zodpovedá predmetu konania. Žalobca preukázal, aké diely spoločnej nehnuteľnosti parcely pôvodnej zapísanej v pozemkovej knihe vo vložke č. 129 pod r. č. 84 pripadli ostatným podielovým spoluvlastníkom, ktorých právnymi nástupcami sú žalovaní 1/ a 2/. Hoci reálna del'ba nebola zachytená konštitutívnym alebo deklaratórnym zápisom v evidencii nehnuteľností, čoho dôsledkom boli pozemno-knižní spoluvlastníci naďalej formálne vedení ako podieloví spoluvlastníci nehnuteľností, možno konštatovať, že došlo k zrušeniu podielového spoluvlastníctva spoločnej nehnuteľnosti a A. M. sa stal vlastníkom reálne vydelenej pozemku, ktorý zodpovedá pozemku, ku ktorému si žalobca uplatňuje vlastnícke právo. A. M. za svojho života nehnuteľnosti, ktoré vlastnil, a medzi tým aj pozemno-knižnú parcelu č. 84, previedol na svojho syna N. M. a jeho manželku Z. M., a to na základe zmluvy spísanej formou notárskej zápisnice pod č. N 503/69, Nz 699/69 registrovanej Štátnym notárstvom pod Q.. Keďže v tomto čase už A. M. vlastnil reálne vydelenu, hoc evidenčne nezachytenú časť nehnuteľnosti pozemno-knižnej parcely č. 84 zapísanej vo vložke č. 129, uvedenou notárskou zápisnicou prešlo na N. M. a manželku Z. vlastníctvo k takto vydelenej nehnuteľnosti.“

V ďalšom (ods. 16. až 27.) sa krajský súd zaoberal dobromyseľnosťou žalobcu a dospel k záveru, že vzhľadom (na) nepredloženie darovacej zmluvy z roku 1990 na registráciu žalobca nemohol byť so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že je vlastníkom tohto pozemku a preto, napriek záveru o existencii vlastníctva predchodcov žalobcu, zamietajúci rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny.

45. Súd prvej inštancie v terajšom spore poukázal na uznesenie NS SR z 31. 01. 2012 sp. zn. 1Cdo/44/2012, v ktorom vyslovil, že „pokiaľ bola už v občianskoprávnom konaní právoplatne vyriešená určitá otázka hmotnoprávneho vzťahu účastníkov, je súd v inom konaní, v ktorom má tú istú otázku posúdiť, viazaný jej skorším rozhodnutím. Otázkou prejudiciálneho právoplatného rozhodnutia sa zaoberala nielen judikatura NS SR, ale aj judikatura ÚS SR v náleze II. ÚS 349/09-36 z 20. 01. 2010, v ktorom ÚS SR rozhodol o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, zdôrazniac, že vzhľadom na zásadu prejudiciality vyplývajúcu z § 135 ods. 2 OSP, ako aj na zásadu viazanosti súdu právoplatnými rozhodnutiami vydanými v inom konaní podľa § 159 ods. 2 OSP všeobecný súd nemá možnosť výberu v otázke, či bude rešpektovať právoplatné rozhodnutie vydané v inom konaní, ktoré rieši otázku javiacu sa prejudiciálnou v súvislosti s riešením daného prípadu. Keďže súd nemôže ako predbežnú otázku znovu riešiť to, o čom už bolo právoplatne rozhodnuté v osobitnom spore účastníkov, nie je rozhodujúce, či súd v právoplatne skončenom konaní vec správne alebo nesprávne právne posúdil. Popretie prejudiciálnej záväznosti právoplatného súdneho rozhodnutia znamená zásah do stability práva a právnych vzťahov ako aj do riadneho výkonu spravodlivosti. Aj Európsky súd pre ľudské práva venuje ochrane právnej istoty ako základnému aspektu právneho štátu náležitú pozornosť.“

46. Vychádzajúc z uvedeného uznesenia NS SR sp. zn. 1Cdo/44/2012 mal súd prvej inštancie za to, že z právoplatného výsledku konania Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co/34/2018 (konanie 11Co) vyplývajú prejudiciálne dôsledky pre konanie v prejednávanom spore.

47. Poukázal na to, že v rozsudku sp. zn. 11Co/34/2018 bola jednoznačne vyriešená otázka vlastníckeho práva právnych predchodcov žalobcov N. M. a Z. M. k spornému pozemku parc. č. CKN 307/231 o výmere 2397 m² ako otázka hmotnoprávneho vzťahu. Krajský súd celkom jednoznačne dospel k záveru v otázke o určení vlastníckeho práva tak, že A. M. (otec N. M.) vlastnil reálne vydelené, hoc evidenčne nezachytenú časť nehnuteľnosti pozemnoknižnej parcely č. 84 zapísanej vo vložke č. 129 (t. j. parc. č. CKN 307/231 o výmere 2397 m²) a notárskou zápisnicou pod č. N 503/69, Nz 699/69 registrovanou Štátnym notárstvom pod Q. prešlo na N. M. a manželku Z. vlastníctvo k takto vydelenej nehnuteľnosti, t. j. vlastníkom predmetného pozemku boli N. M. a Z. M.. Predmetom daného sporu je určenie, že totožný pozemok parc. č. 307/231 o výmere 2397 m² patrí do dedičstva právnych predchodcov žalobcov N. M. a Z. M. v podiele každého 1/2.

48. Vo vzťahu k podstatnej otázke, kedy došlo k reálnej delbe sporného pozemku ako otázky prejudiciálnej mal teda súd prvej inštancie za to, že „je viazaný rozsudkom sp. zn. 11Co/34/2018 a v ňom vyriešenej prejudiciálnej otázke vlastníckeho práva ako hmotnoprávneho vzťahu krajským súdom v konaní 11Co tak, že právní predchodcovia žalobcov sú nepochybne vlastníkmi sporného pozemku, a následne nebolo preukázané, že by vlastníctvo k tomuto pozemku platne previedli na inú osobu, alebo že by o toto vlastníctvo inak prišli,“ a preto v tomto smere (ohľadom tvrdení o reálnej delbe a tvrdení vyriešených v konaní 11Co) už nevykonával žiadne dokazovanie.

Podľa § 135 ods. 1 zák. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis je v rozpore s ústavou, so zákonom alebo s medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná (§ 109 ods. 1 písm. b) OSP). Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnutelný podľa osobitných predpisov, a kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti a o zápise základného imania; súd však nie je viazaný rozhodnutím v blokovanom konaní.

Podľa § 135 ods. 2 OSP inak otázky, o ktorých patrí rozhodnúť inému orgánu, môže súd posúdiť sám. Ak však bolo o takejto otázke vydané príslušným orgánom rozhodnutie, súd z neho vychádza.

Podľa Čl. 15 CSP dôkazy a tvrdenia strán sporu hodnotí súd podľa svojej úvahy v súlade s princípmi, na ktorých spočíva tento zákon.

Podľa § 194 ods. 1 CSP otázku, o ktorej má právomoc rozhodovať iný orgán verejnej moci ako orgán podľa § 193, môže súd posúdiť sám, nemôže však o nej rozhodnúť.

Podľa § 194 ods. 2 CSP ak bolo o otázke podľa ods. 1 rozhodnuté, súd na také rozhodnutie prihladne a vysporiada sa s ním v odôvodnení rozhodnutia.

Podľa § 228 ods. 1 CSP výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre strany a pre tých, ktorí sa stali právnymi nástupcami strán po právoplatnosti rozsudku, ak nie je ustanovené inak.

49. V konaní sp. zn. 11Co/34/2018 súd právoplatne zamietol žalobu o určenie, že žalobca (teraz žalobca 1/) je vlastníkom spornej nehnuteľnosti, a to na základe záveru, že žalobca nesplnil požadované predpoklady vydržania v časovom období rokov 1990 až 2000 (na základe darovacej zmluvy z roku 1990 medzi otcom žalobcu a žalobcom). Ako prejudiciálnu pritom riešil otázku okamihu reálnej delby pôvodnej Pkn. parcely a dospel k záveru, že k reálnej delbe došlo podľa uhorského obyčajového práva, teda pred 01. 01. 1951, resp. za účinnosti zákona č. 141/1950 Sb. Stredný občiansky zákonník.

50. Záver súdu prvej inštancie o viazanosti závermi vyslovenými v rámci konania vedeného na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 11Co/34/2018 považoval odvolací súd za správny, bližšie však tento svoj záver neodôvodnil. Súd prvej inštancie ani odvolací súd neodôvodnili riadne a presvedčivo, prečo by riešenie otázky, ktorá v inom súdnom konaní nebola predmetom sporu, a o ktorej súd v tomto inom konaní nerozhodol vo výroku, iba sa s ňou na účely samotného rozhodnutia o uplatnenom nároku vysporiadal ako s otázkou predbežnou v odôvodnení rozhodnutia, malo byť v inom (ďalšom) konaní pre súd záväzným. Pri aplikácii zásady prejudiciality, (vychádzajúc z rozhodnutia NS SR sp. zn. 1Cdo/44/2012), sa nevysporiadali s rozdielnosťou v minulosti, do 30. júna 2016, platného ustanovenia § 135 ods. 2 OSP a ustanovenia § 194 ods. 2 CSP v znení platnom a účinnom od 1. júla 2016, keď sa nevysporiadali s rozsudkom sp. zn. 11Co/34/2018, nereagujúc na podstatnú odvoláciu argumentáciu žalovaného, že vzhľadom na jeho úspech v konaní vedenom pod sp. zn. 11Co/34/2018, nemal dôvod, resp. ani nemohol napadnúť rozsudok sp. zn. 11Co/34/2018 (dovolaním), keď uvedený opravný prostriedok ani nebol prípustný, a teda v predchádzajúcom inom konaní nemal možnosť reagovať na, podľa neho prekvapivý a nedostatočne odôvodnený, záver o reálnej delbe pred 01. 01. 1951. Prostým prevzatím takého záveru bolo dovolateľovi odňaté právo na riadne a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu. Neodôvodnili riadne záver, prečo sú riešením prejudiciálnej otázky v inom súdnom konaní viazané, či neexistujú skutočne relevantné dôvody (najmä v dôsledku procesnej aktivity účastníkov v danom spore) na iné skutkové zistenia.

51. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie a potvrdzujúceho rozsudku odvolacieho súdu ako kompletizujúceho celku tiež vyplýva, že záver o reálnej delbe pred rokom 1951 (ako podklad pre záver, že vlastníckmi predmetného pozemku boli právní predchodcovia žalobcov N. M. s manželkou Z.), bol zásadným podkladom aj pre posúdenie otázky dobromyseľnosti žalovaného nielen vo vzťahu k žalovaným namietanému nadobudnutiu vlastníctva podielov na spornej nehnuteľnosti titulom kúpnych zmlúv č. N., ako aj titulom darovacích zmlúv od daryň, a z titulu osvedčenia o dedičstve po otcovi, keď nižšie súdy dospeli k záveru, že predávajúci, resp. daryne Z. A. a D. Z. a rovnako otec žalovaného nemohli byť v čase predaja, darovania, resp. k u dňu smrti vlastníckmi predmetného pozemku (v prislúchajúcich podieloch).

52. Vzhľadom na uvedené dospel dovolací súd k záveru o dôvodnosti dovolacej námietky podľa § 420 písm. f) CSP z dôvodu zmätočnosti - nepreskúmateľnosti rozsudku odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie. Rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie preto zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie podľa § 449 ods. 1, 2 CSP, pričom sa už nezaoberal ďalšími dovolacími námietkami. V ďalšom konaní súd prvej inštancie rozhodne o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

53. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.